

Медиация в държавите-членки - Испания

Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици [es](#) вече са преведени.

Едно от явленията, които през последните години засягат съдебната администрация в Испания, е нарастването на завежданите дела, което оказва въздействие върху нормалното функциониране на съдебната система.

По тази причина се търсят по-ефикасни алтернативни начини за разрешаване на спорове в сравнение с тези, които предлага настоящият модел.

Един от тези пътища е медиацията, наред с арбитража и с помирието

Към кого да се обърна?

Вижте информационния лист по въпроса как да се намери медиатор в Испания.

В кои области е допустимо прибягването до медиация и/или то е най-често срещано?

Закон 5/2012 от 6 юли 2012 г. за медиацията по граждански и търговски дела транспонира в испанското законодателство Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. Този закон установява минимална рамка за практикуване на медиация без да се засягат разпоредбите, приети от автономните области.

Медиацията в сферата на трудовите отношения

Медиацията се използва често при трудови спорове. В някои случаи е задължително да се прибегне до медиация преди да се прибегне до съд. Колективните спорове обикновено се решават чрез медиация, а в определени автономни области посредством медиация се решават и някои индивидуални спорове.

Автономните области разполагат с органи за медиация по трудови въпроси, които са специализирани в разглеждане на такива проблеми. На национално равнище Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje, SIMA (Междупрофесионалната служба за медиация и арбитраж), предлага безплатни услуги по медиация за спорове, които излизат извън рамките на компетенцията на органите на [автономните области](#).

Закон 36/2011, уреждащ работата на трудовите съдилища, въвежда новост чрез установяване на общо правило, съгласно което всички заявления трябва да бъдат придружени от сертификат, удостоверяващ предварителен опит за помирение или медиация пред съответната административна служба, Службата за медиация, арбитраж и помирение (SMAC), или пред органи, изпълняващи такива функции съгласно колективно споразумение. В члена на тази разпоредба се изброяват производствата, които са освободени от това изискване.

Закон 36/2011 въвежда изричното прибягване до медиация не само по време на досъдебната фаза на помирение, но и след започване на съдебното производство.

Медиацията в гражданската и семейната сфера

Закон 5/2012 за медиацията по граждански и търговски дела включва възможността по време на предварителното изслушване страните да бъдат информирани за това, че могат да използват медиация, за да се опитат да разрешат спора, и като се вземат предвид целите на съдебното производство, съдът може да прикани страните да се опитат да постигнат споразумение, което ще прекрати производството или ще позволи на страните да поискат спиране, така че да могат да пристъпят към медиация или арбитраж.

Закон 5/2012 включва значителна промяна в тази област на правото, като изрично въвежда в Гражданския процесуален кодекс прибягването до медиация като един от несъдебните методи за прекратяване на производството.

По отношение на испанската система, семейното право е областта, в която процесът на медиация е най-структуриран и достига най-висока степен на развитие.

На централно държавно равнище със Закон 15/2005 се предприема значителна стъпка напред, като медиацията се разглежда като доброволно алтернативно средство за разрешаване на семейни спорове и свободата се прокламира като една от най-висшите ценности на испанската правна система; законът предвижда страните да могат по всяко време да поискат от съда да спре производството, така че да могат да прибегнат до семейна медиация и да се опитат да постигнат приемливо решение по спорните въпроси.

Освен това Гражданският процесуален кодекс предвижда възможността страните, по взаимно съгласие, да могат да поискат спиране на производството, така че да могат да прибегнат до медиация, но това не изисква от съда да спре процеса *ab initio* с цел страните да бъдат изпратени на информационна среща, нито дори се препоръчва такава стъпка.

Услугите по семейна медиация се различават значително в различните автономни области и дори може да има различия в различните градове на една и съща автономна област. В някои автономни области самата област предлага услугата (както например в Каталуня), докато в други услугите за семейна медиация се предлагат от местните власти (*Ayuntamientos*).

Генералният съвет на съдебната власт (*Consejo General del Poder Judicial*) подкрепя и упражнява контрол върху инициативите за медиация в различните съдилища в Испания, подпомаган от автономните области, университетите, местните власти или асоциации.

Медиацията в сферата на наказателното право

Медиацията в сферата на наказателното право има за цел, от една страна, реинтегриране на нарушителя в обществото, и от друга — обезщетяване на жертвата.

В сферата на правосъдието за непълнолетни (от 14 до 18 години) медиацията е изрично предвидена като средство за превъзпитание на непълнолетното лице. В тази сфера медиацията се извършва от екип, който подкрепя прокуратурата за непълнолетни (*Fiscalía de Menores*), въпреки че може да се извърши от организации на автономните области и от други органи, като например асоциации.

В сферата на правосъдието за възрастни медиацията не е регламентирана, въпреки че на практика в някои провинции тя се извършва въз основа на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, както и в съответствие с приложимите международни норми, което позволява постигането на споразумение по взаимно съгласие и намаляването на присъдата при възстановяване на загубите.

Обикновено до медиация се прибегва при по-леки простъпки, като дребни нарушения, въпреки че в някои случаи може да се използва и при сериозни нарушения, в зависимост от обстоятелствата.

Що се отнася до домашното насилие, Органичният закон 1/2004 относно всеобхватните мерки за защита срещу домашното насилие изрично забранява медиацията в случаи на основано на пола насилие. Независимо от това обаче има все повече и повече привърженици на медиацията в този клон на правната система, тъй като има смисъл всеки случай да се разглежда отделно с цел да се прецени дали медиацията би била подходяща или не. Във връзка с това в доклада на Генералния съвет на съдебната власт от 2001 г. относно основаното на пола насилие в семейството се подчертава, че дребни нарушения или нарушения, включващи домашно насилие, следва да се отнасят пред гражданските съдилища.

Генералният съвет на съдебната власт подкрепя и осъществява надзор над инициативите за медиация, които се провеждат в местните наказателни съдилища (*Juzgados de Instrucción*), наказателните съдилища (*Juzgados de lo Penal*) и окръжните съдилища (*Audiencias Provinciales*). Досега най-голям опит в количествено отношение имат Каталуня и Страната на баските.

Медиацията в областта на административното производство

Законът за административното производство не предвижда изрично възможността за използване на алтернативни средства за разрешаване на спорове, с намесата на трета страна (*heterocomposición*), въпреки че и не забранява използването на такива средства.

Този закон също така предвижда възможността законосъобразността на административните дейности да може да се преразглежда чрез други средства, които допълват съдебните средства, за да се предотврати увеличаването на ненужни съдебни дела и да се осигурят свързани с по-малко разходи и бързи методи за разрешаване на множество спорове.

[Порталът на съдебната администрация](#) съдържа информация за съдебните органи в областта на гражданското, търговското, наказателното, семейното и трудовото правораздаване, които предоставят услуги за медиация в рамките на съда, както и информация за различни извънсъдебни услуги за медиация, предлагани чрез различни професионални асоциации.

Необходимо ли е да бъдат следвани специфични правила?

В общи линии медиацията се извършва от безпристрастна трета страна, обвързана със задължение за поверителност.

Страните, с помощта на своите адвокати, могат да решат да прибегнат до медиация и да уведомят съда, или самият съд може да се свърже с тях, ако се прецени, че случаят би могъл да се реши чрез медиация.

В сферата на наказателното право обикновено най-напред се свързват с нарушителя на закона и ако той или тя е съгласен(на), се осъществява контакт с жертвата, за да се направи опит въпросът да се реши чрез медиация.

Информация и обучение

Закон 5/2012 за медиацията по граждански и търговски дела предвижда, че медиаторът трябва да има диплома за висше образование или висше професионално образование или да е преминал специално обучение за практикуване на медиация, придобито чрез преминаване на един или повече специални курсове, обучението по които се води от надлежно акредитирани институции, което ще бъде валидно за активно упражняване на медиация в цялата държава.

Само определени закони и разпоредби в някои от автономните области се позовават на необходимостта от обучение за практикуване на семейна медиация. Обикновено от медиаторите се изисква да притежават най-малко университетска диплома, както и да са преминали курс по практическо обучение в областта на медиацията, чиято продължителност да е между 100 и 300 часа.

Специалното обучение по медиация обикновено се предлага от университетите и професионалните асоциации, например на психолозите и на адвокатите.

Какви са разходите, свързани с медиацията?

Обикновено медиацията, предлагана от съда, е безплатна.

В сферата на трудовите отношения услугите, предоставяни от автономните области и Междудеферативната служба за медиация и арбитраж (SIMA), са безплатни.

В сферата на семейните въпроси услугите, предлагани от работещите със съда органи, обикновено са безплатни. В Каталуня разходите за процеса на медиация са регламентирани за лицата, които не получават правна помощ.

В сферата на наказателното право медиацията, предлагана от обществените органи, е безплатна.

Извън медиацията, предлагана от съда, страните могат да прибегнат по желание до медиатор и да му заплатят хонорар, който договарят помежду си. По отношение на разходите за медиация Закон 5/2012 изрично предвижда, че независимо от това дали медиацията води до сключването на споразумение, разходът за медиация ще бъде разделен поравно между страните, освен ако не е договорено друго.

С цел насърчаване на извънсъдебното разрешаване на спорове, Закон 10/2012, уреждащ определени такси в областта на съдебната администрация и Националният институт по токсикология и криминалистика, предвижда възстановяване на размера на таксата, когато при извънсъдебното уреждане се спестяват някои от разходите за предвидените услуги.

Възможно ли е принудителното изпълнение на споразумение, постигнато в резултат от медиация?

Закон 5/2012 предвижда, че когато страните постигат споразумение чрез процедура по медиация, те могат да изготвят официален протокол за това споразумение.

Когато споразумението за медиация трябва да се прилага в друга държава, в допълнение към официалния протокол ще бъде необходимо то да отговаря на изискванията, ако има такива, на международните конвенции, по които Испания е страна, както и на правилата на Европейския съюз.

Когато споразумението е постигнато чрез медиация, която се е състояла след образуването на съдебното производство, страните трябва да поискат от съда да одобри споразумението в съответствие с разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс.

Възможността за принудително изпълнение на споразумението за медиация зависи от свободата на действие на страните по отношение на предмета на споразумението.

Връзки по темата

[MEЖДУФЕДЕРАТИВНА СЛУЖБА ЗА МЕДИАЦИЯ И АРБИТРАЖ В ИСПАНИЯ](#) (SERVICIO INTERCONFEDERAL DE MEDIACIÓN Y ARBITRAJE DE ESPAÑA)

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 26/03/2019